

3. javni odziv Sveta za odziv na sovražni govor

9. november 2015

Uvodna pojasnila o delovanju Sveta za odziv na sovražni govor

Svet za odziv na sovražni govor (Svet) uporablja definicijo Sveta Evrope, ki sovražni govor označuje kot »vsako obliko izražanja, ki širi, razpihuje, spodbuja ali opravičuje rasno sovraštvo, ksenofobijo, antisemitizem ali druge oblike sovraštva, ki temeljijo na nestrpnosti, kar vključuje nestrpnost, izraženo z agresivnim nacionalizmom in etnocentrizmom, diskriminacijo in sovraštvom proti manjšinam, migrantom ali osebam z migrantskim ozadjem«. Svet pri svojem delovanju upošteva tudi določbe Ustave Republike Slovenije in zakonov s področja enakega obravnavanja in prepovedi javnega izražanja sovraštva, nasilja in nestrpnosti.

Svet zbira pobude oziroma opozorila na primere, ki se ljudem zdijo sporni in vredni javnega odziva, a se lahko odziva na sovražni govor zgolj v skladu s svojimi omejenimi zmožnostmi. Cilj odzivov je z javno razpravo preseči atomizirajoče odzive posameznih akterjev, in da se na ta način lahko v okviru enega telesa reagira na pojave nestrpne in sovražne javne besede, tudi ko le-ti niso kazensko pregonljivi. Menimo namreč, da je treba z javno in poglobljeno razpravo opozarjati predvsem na pojave diskriminatornega govora, ki manjšinam oz. marginaliziranim skupinam zanika pravice ali jih obravnava na način, ki opravičuje njihov deprivilegiran položaj. Svet torej v svojih odzivih izhaja iz vprašanja, ali gre za simbolno podrejanje, promoviranje legitimnosti neenakopravnosti, neenakega obravnavanja, diskriminacije, izključevanja, nestrpnosti, nasilja ali sovraštva. Svet reagira torej le na napade na posamezne skupine (*ad rem*) in ne reagira, ko gre za napade na konkretnega posameznika (*ad personam*).

Vprašanje, kdaj in na kaj se odzivati, Svet dodatno osmišlja z večstopenjsko preverbo vsakega posameznega primera po naslednjem ključu: **a)** Ali je govor uperjen proti manjšinam? (Svet izjemoma obravnava tudi govor, objavljen na družbenih omrežjih, ki ga razširjajo javne osebnosti in institucije, če v njem izražajo pozive k poboju katerekoli družbene skupine.) **b)** Kdo se izreka in ali govori iz pozicije družbene moči in javnega vpliva? (Svet obravnava le tvite in Facebook objave javnih osebnosti oziroma organizacij in institucij, katerih izjave oziroma objave imajo javni domet in vpliv.) **c)** Kakšen je kontekst in namen sporočila? Ali ima tudi napadena skupina enake vzvode, da se zaščiti pred napadi in nanje javno odgovori? **d)** Primere, ki ustrezajo prvim trem kriterijem, Svet še dodatno podrobneje preučí.

Svet za odziv na sovražni govor je v obdobju med 24. junijem in 3. novembrom 2015 prejel oziroma obravnaval 15 novih pobud/primerov, vendar se za javni odziv odloči glede na že predstavljena merila. S tem odzivom se Svet odziva le na prijavljene primere. Prav gotovo je podobnih in še hujših primerov sovražnega govora na spletu, še posebej na družbenih omrežjih, še veliko. Ob tem izražamo podporo vsem, ki na te govore opozarjajo in se nanje odzivajo. Sprotni odziv na samih spletnih platformah, kjer se sporne vsebine pojavljajo, je namreč najbolj ustrezen odziv, saj se noben forum ne more odzvati na vse, kar je objavljeno na spletu.

Med obravnavanjem prijav je Svet spričo naraščanja sovražnega govora zoper begunce 4. septembra 2015 tudi javno **pozval k bolj odgovorni javni razpravi o migracijah**. Med drugim smo državne organe pozvali, da pri obravnavanju primerov javnega spodbujanja sovraštva, nasilja ali nestrpnosti ponovno preučijo priporočilo Varuha človekovih pravic RS, da bi se tovrstna dejanja, storjena prek spleta, preganjala tudi kot prekršek. Na podlagi izjave predstavnika vlade ob obravnavi poročila Varuha v Državnem zboru 22. oktobra 2015 lahko sklepamo, da so pristojni državni organi – policija, državno tožilstvo in vrhovno sodišče – sprejeli razlago, da bodo tudi splet šteli kot javni prostor. S tem bodo ustvarjeni pogoji, da se na podlagi *Zakona o varstvu javnega reda in miru* z globo lahko kaznujejo storilci kršitev javnega reda in miru, tudi ko gre za objave na spletu, ki imajo namen vzbujati narodnostno, rasno, spolno, etnično, versko, politično nestrpnost ali nestrpnost glede spolne usmerjenosti. To novo razlago in ustrezno delovanje pristojnih državnih organov bo potrebno preizkusiti v praksi,

Z ODGOVOROM
NA SOVRAŽNI GOVOR

Svet za odziv na sovražni govor je bil ustanovljen v okviru projekta »Z (od)govorom nad sovražni govor«. Deluje kot samostojno in neodvisno telo.

vključno s sodno presojo. Zato Svet poziva, da se očitne primere sovražnega govora na javno dostopnih spletnih vsebinah in družbenih omrežjih prijavi policiji.

Svet podpira vse iniciative in javne pozive k ničelni toleranci do nehumanega izražanja o begunski krizi in k spoštovanju načel človečnosti in dostojanstva. Hkrati poziva najvišje predstavnike države, vključno s predsednikom republike, predsednikom vlade, in predsednikom državnega zbora, kakor tudi vse druge politične akterje in mnenjske voditelje, da v javnosti jasno izrazijo obsodbo sovražnega govora do beguncev.

**Svet za odziv na sovražni govor smo
(po abecednem vrstnem redu):**

Mitja Blažič
Zlatan Čordić – Zlatko
Ciril Horjak – dr. Horowitz
Metka Mencin Čeplak, *podpredsednica Sveta*
Lija Mihelič
Brankica Petković
Nataša Pirc Musar, *predsednica Sveta*
Jernej Rovšek, *podpredsednik Sveta*
Lea Širok

* Vse odločitve Sveta so bile sprejete soglasno, razen ene. V primeru članka v Reporterju »Prižgimo kresove!«, avtorja Damirja Črnčeca, je proti glasovala Nataša Pirc Musar.